

Viktigare lagar & förordningar inför årsskiftet 2001/2002

Denna skrift innehåller en kort sammanfattning av de viktigare lagar och förordningar som träder i kraft kring årsskiftet 2001/2002.

Fler exemplar av skriften kan beställas från Regeringskansliet, Information Rosenbad på telefon 08-405 10 00.

Skriften finns också på Regeringskansliets webbplats:
www.regeringen.se
(se under *Press & info* ► *Informationsmaterial*).

Skriften är producerad av Regeringskansliet, Information Rosenbad.
Tryckt av XBS grafiska service, Stockholm december 2001. Art.nr. IR 2001.043

VIKTIGARE

Lagar & förordningar

Inför årsskiftet 2001/2002

REGERINGSKANSLIET

Information Rosenbad

103 33 Stockholm

REGERINGSKANSLIET

Viktigare lagar & förordningar
Inför årsskiftet 2001/2002

Innehållsförteckning

Några siffror om lagar och förordningar	6
Information om svensk lagstiftning	6
Justitiedepartementet	7
En ny revisorslag införs	7
Nytt system för rekrytering av yngre jurister till domstolarna	7
Förundersökningar där barn är brottsoffer skall prioriteras	6
Särredovisning för uppdragsverksamhet inom kollektivtrafiken	8
Offentliganställdas bisysslor	8
Utrikesdepartementet	10
Försvarsdepartementet	10
Socialdepartementet	11
Förlängd föräldrapenning	11
Höjd lägsta ersättningsnivå i föräldraförsäkringen	11
Eftergift av bostadsbidrag	11
Omskärelse av pojkar	11
Behandling av personuppgifter inom socialtjänsten	12
Ny socialtjänstlag	12
Prisbasbelopp och förhöjt prisbasbelopp	12
Automatisk balansering av ålderspensionssystemet	12
Bostadstillägg till pensionärer höjs	12
Finansdepartementet	13
Inkomstskatten sänks för alla löntagare	13
Sänkt skatt för pensionärer	13
Grundavdraget i inkomstbeskattningen höjs	13
Fribeloppet i förmögenhetsskatten höjs	13
Skatteminskning för fackföreningsavgift	14
Ändrade uppskovsregler vid bostadsbyten	14

Begränsningsregel för fastighetsskatten införs	14
Förenklad fastighetstaxering införs	15
Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter	15
Höjda miljöskatter	15
Vägavgiften för tunga lastbilar höjs	15
Sänkt förmånsskatt för miljöbilar	15
Sänkt moms på böcker och tidskrifter	16
Vinskatten sänks och införelkvoten ökas	16
Nya självdeklarationer	16
Fler kontrolluppgifter lämnas automatiskt	16
Deklaration av andelsbyten förenklas	17
Sänkt förseningsavgift	17
Utländska skadeförsäkringsbolag beskattas	
på samma sätt som svenska företag	17
Schablonintäkten för investmentbolag sänks	17
Momsförenklningar för utländska företagare i Sverige	17
Skatteregler för fåmansföretag ändrade	18
Nedsatta socialavgifter i stödområde	18
Nya tröskelvärden vid offentlig upphandling	18
Utbildningsdepartementet	19
Rekryteringsdelegationen ska stödja rekryteringsarbete i högskolan	19
Ny magisterexamen med ämnesbredd	19
Likabehandling av studenter i högskolan	19
Räntan på studielån sänks till 3,0 procent	20
Utbildning för asylsökande barn	20
Nationellt centrum för flexibelt lärande (CFL)	21
Statsbidrag till maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder	
inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	21
Kvalificerad yrkesutbildning	22
Jordbruksdepartementet	23

Kulturdepartementet	24
Upplösning av stiftelser i vissa fall	24
Särskilt distributionsstöd	24
Inkomstgarantier för konstnärer	24
Höjd TV-avgift	24
Miljödepartementet	25
Myndigheternas ansvar för miljömålen	25
Nya råd inom Naturvårdsverket och en ny instruktion	25
Ny avfallsförordning	26
Nya avgasregler	27
Nya regler om buller	27
Näringsdepartementet	29
Lag om grundläggande kassaservice	29
Energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör	29
Ändring i lagen om undersökning av olyckor	29
Ändring i fartygssäkerhetslagen och	
lagen om åtgärder mot förorening från fartyg	30
Åtgärder för att förhindra förorening från fartyg	30
Veckopendlingsstöd och aktivitetsstöd	31
Friår	31

Några siffror om lagar och förordningar

Antalet gällande lagar uppgår för närvarande till ca 1 200 och förordningar, tillkännagivanden m.m., till ca 2 200.

Under år 2001 beräknas ca 1 315 författningar bli publicerade i SFS. Av dessa är ca 38 nya lagar och 95 nya förordningar. I övrigt är de publicerade författningarna ändrings- eller upphävandeförfattningar.

Departementssekreterare Elisabeth Bodérus
Granskningsenheten, Justitiedepartementet
Tfn 08-405 48 44

Information om svensk lagstiftning

Lagrummet är en webbplats till det offentliga rättsinformationssystemet och innehåller bl.a. lagar, förordningar och rättspraxis.

Adress: www.lagrummet.gov.se

Rixlex är en databas som finns tillgänglig via riksdagens webbplats och som innehåller dokument från flera år tillbaka. Där finns bl.a. författningar i fulltext, propositioner, motioner, utskottsbetänkanden och snabbprotokoll.

Adress: www.riksdagen.se/debatt

SverigeDirekt innehåller information om och länkar till all offentlig verksamhet. Med hjälp av en sökmotor kan man söka på alla webbplatser inom det offentliga Sverige.

Adress: www.sverigedirekt.gov.se

Regeringskansliets webbplats: www.regeringen.se

Sveriges riksdags webbplats: www.riksdagen.se

Justitiedepartementet

Pressekreterare Björn Lindh (hos Thomas Bodström)
Tfn 08-405 47 22

Pressekreterare Magnus Ljungkvist (hos Britta Lejon)
Tfn 08-405 49 42

En ny revisorslag införs

Den nya revisorslagen innehåller regler om godkännande och auktorisation av revisorer och om Revisorsnämndens tillsyn över revisorer.

En viktig bestämmelse i den nya lagen säger att en revisor skall avböja ett uppdrag när det finns omständigheter som kan rubba förtroendet för honom eller henne. Revisorn är skyldig att pröva om det finns sådana omständigheter enligt en särskild analysmodell. Revisorn skall dokumentera den bedömning som han eller hon har gjort.

Genom ändringar i aktiebolagslagen och flera andra lagar ges revisorer som har godkänts enligt den nya lagen samma behörighet att utföra lagstadgad revision som auktoriserade revisorer.

Nytt system för rekrytering av yngre jurister till domstolarna

Som ett första steg mot att öka attraktionskraften för domarutbildningen och säkerställa en god rekrytering till domaryrket, införs ett nytt system för rekrytering av yngre jurister till domstolarna.

De som antas till domarutbildningen kommer i fortsättningen att direkt anställas som hovrätts- respektive kammarrättsfiskaler. Anställningsförhållandena moderniseras och anpassas till den övriga arbetsmarknaden. Utbildningsmomentet förstärks. Tjänstgöringstiden för hovrätts- respektive kammarrättsfiskaler skall vara ett år. Regeringen har tidigare förlängt den obligatoriska tjänstgöringen i underrätt till två år. Nu förlängs adjunktions-tjänstgöringen från nio månader till ett år.

Förundersökningar där barn är brottsoffer skall prioriteras

En ny bestämmelse införs i förundersökningskungörelsen (1947:948) i syfte att förkorta handläggningstiderna vid förundersökningar där barn och unga under 18 år utsatts för till exempel våldsbrott. Sådana förundersökningar skall bedrivas särskilt skyndsamt.

Från den tidpunkt då någon är skäligen misstänkt för brottet skall förundersökningen vara avslutad och beslut fattat i åtalsfrågan inom tre månader. Tidsfristen får överskridas endast om det är motiverat med hänsyn till utredningens beskaffenhet eller andra särskilda omständigheter.

Särredovisning för uppdragsverksamhet inom kollektivtrafiken

Sedan år 1996 pågår en försöksverksamhet med rätt för kommunala aktiebolag att bedriva uppdragsverksamhet inom kollektivtrafiken. I försökslagen förtydligas det nuvarande kravet på särredovisning på så sätt att i bolagens årsredovisning skall upplysningar om intäkterna, kostnaderna och resultatet av uppdragsverksamheten lämnas i noter till årsredovisningen som huvudregel. Syftet med ändringen är att det på ett enkelt sätt skall gå att ta del av särredovisningen.

Offentliganställdas bisysslor

Riksdagen har beslutat om nya regler för offentliganställdas bisysslor som regeringen presenterat i proposition 2000 / 01 : 147 *Offentliganställdas bisysslor*. Reglerna införs i lagen (1994:260) om offentlig anställning (10a). Även anställningsförordningen (1994:373) samt vissa myndighetsinstruktioner ändras. I korthet gäller följande efter ändringarna:

Det blir inte någon ändring i sak av vad som är att betrakta som en förtroendskadlig bisyssla.

Arbetshindrande bisysslor och konkurrensbisysslor kan även fortsättningsvis regleras i kollektivavtal.

Arbetsgivaren skall på lämpligt sätt informera arbetstagarna om vilka slags förhållanden som kan göra en offentliganställds bisyssla otillåten.

En offentliganställd blir skyldig att på begäran lämna uppgifter om sina bisysslor.

En arbetsgivare skall besluta att en arbetstagare som har eller avser att åta sig en förtroendskadlig bisyssla skall upphöra med eller inte åta sig bisysslan. Beslutet skall vara skriftligt och innehålla en motivering samt kan överprövas slutligt i Arbetsdomstolen.

Ordinarie domare, myndighetschefer och direktörer för allmänna försäkringskassor skall på eget initiativ till arbetsgivaren anmäla vilka typer av bisysslor de har.

Regleringen av förtroendskadliga bisysslor i ovan nämnda lag blir tillämplig även på arbetstagare i kommuner, landsting och kommunalförbund.

De nya reglerna träder i kraft den 1 januari 2002.

Utrikesdepartementet

Pressekreterare Dan Svane (hos Anna Lindh)

Tfn 08-405 56 81

Pressekreterare Pekka Johansson (hos Bistånd- och migrationsministern)

Maj-Inger Klingvall t.o.m. 2001-11-16

Tfn 08-405 55 50

Pressekreterare Monica Björklund (hos Leif Pagrotsky)

Tfn 08-405 55 60

Inga viktigare lagar eller förordningar har tillkommit inom Utrikesdepartementets sakområden.

Försvarsdepartementet

Pressekreterare Paula Burrau (hos Björn von Sydow)

Tfn 08-405 25 15

Inga viktigare lagar eller förordningar har tillkommit inom Försvarsdepartementets sakområden.

Socialdepartementet

Pressekreterare Refik Sener (hos Lars Engqvist)

Tfn 08-405 33 72

Pressekreterare Kicki Mäler (hos Ingela Thalén)

Tfn 08-405 52 25

Förlängd föräldrapenning

Föräldrapenning med anledning av ett barns födelse förlängs med 30 dagar med ersättning motsvarande föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst. Föräldrapenningen kommer att omfatta sammanlagt 480 ersättningsdagar, varav 60 dagar reserveras för vardera mamman respektive pappan.

Höjd lägsta ersättningsnivå i föräldraförsäkringen

Den lägsta ersättningsnivån i föräldraförsäkringen för de dagar som ersätts med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst höjs från 60 kr till 120 kr.

Eftergift av bostadsbidrag

Möjligheten att få en ansökan om eftergift prövad vid återbetalning av bostadsbidrag vidgas. Även den som inte fullgjort sin skyldighet att anmäla ändrade förhållanden skall kunna få en ansökan om eftergift prövad om bidragstagaren inte borde ha insett att han eller hon var anmälningskyldig.

Omskärelse av pojkar

I en ny lag regleras sådan omskärelse av pojkar som inte är medicinskt be-tingad. I lagen anges bl.a. förutsättningarna för att omskärelse skall få ske, hur ingreppet skall utföras och vem som får utföra omskärelsen. Den som utför en omskärelse utan att vara behörig till detta straffas. Lagen gäller sedan den 1 oktober 2001.

Behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

En ny lag om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten skall se till att socialtjänsten har möjlighet att utnyttja modern informationsteknik för att höja effektiviteten och kvaliteten i arbetet.

Lagen gäller sedan den 1 oktober 2001.

Ny socialtjänstlag

En ny socialtjänstlag ersätter den hittillsvarande socialtjänstlagen från 1980. Den nya lagen är språkligt moderniserad och kapitelindelad. Rätten till bistånd för den enskilde vidgas liksom möjligheten att överklaga biståndsbeslut. Länsstyrelsernas får ökade tillsynsbefogenheter. En ny socialtjänstförordning träder också i kraft. I förordningen finns bl.a. höjda belopp för år 2002 i den s.k. riksnormen.

Prisbasbelopp och förhöjt prisbasbelopp

Prisbasbeloppet respektive det förhöjda prisbasbeloppet har för år 2002 fastställts till 37 900 kr respektive 38 700 kr.

Automatisk balansering av ålderspensionssystemet

Regler om avsteg från omräkning med inkomstindex av pensionsbehållningar och pensioner införs för att skapa ett finansiellt stabilt ålderspensionssystem.

Bostadstillägg till pensionärer höjs

Ersättningsnivån för bostadstillägg höjs från 90 procent till 91 procent av bostadskostnaden. Hemmavarande barns andel av bostadskostnaden ingår om barnet inte fyllt 20 år (tidigare 18 år).

Finansdepartementet

Pressekreterare Maja Nilsson (hos Bosse Ringholm)
Tfn 08-405 16 25

Pressekreterare Anna Birgersson (hos Lars-Erik Lövdén)
Tfn 08-405 15 99

Informatör Lena Olofsson
Tfn 08-405 10 93

Inkomstskatten sänks för alla löntagare

Inkomstskatten sänks för alla löntagare. Förändringen är ett ytterligare steg i kompensationen för den allmänna pensionsavgiften. Det innebär några hundra kronor i lägre skatt per månad för en vanlig löntagare.

Brytpunkten för statlig skatt höjs. Bara den som tjänar mer än 24 175 kronor i månaden får betala statlig skatt.

Sänkt skatt för pensionärer

Pensionärer med en inkomst under 135 000 kronor får sänkt skatt med 1 320 kronor om året. Vid högre inkomst trappas beloppet av och vid inkomster över 245 000 kronor utgår ingen sänkt skatt.

Pensionärer som inte betalar skatt får beloppet utbetalt i samband med att besked om slutlig skatt lämnas, vilket vanligtvis sker under augusti eller september

Grundavdraget i inkomstbeskattningen höjs

Grundavdraget höjs med 900 kronor för både löntagare och pensionärer.

Fribeloppet i förmögenhetsskatten höjs

Fribeloppet i förmögenhetsskatten höjs till 1,5 miljoner kronor för ensamstående och till 2,0 miljoner kronor för sambeskattade par.

Skatteminskning för fackföreningsavgift

En skattelättnad införs för 25 procent av fackföreningsavgiften under förutsättning att avgiften överstiger 400 kronor på ett år.

Det tidigare avdraget för avgift till arbetslöshetskassa ersätts av en skattereduktion som motsvarar 40 procent av avgiften.

Ändrade uppskovsregler vid bostadsbyten

Reglerna om uppskov med kapitalvinstbeskattningen vid bostadsbyten ändras. Det blir möjligt att få uppskov även om man köpt sin nya fastighet tidigare än året innan man säljer den gamla. En förutsättning är att man inom viss tid utför en ny-, till- eller ombyggnad. Syftet är att reglerna även ska kunna gälla den som t.ex. vill flytta till ett nybyggt hus på en tomt som man ägt sedan tidigare.

Förändringen tillämpas på försäljningar från och med den 1 januari 2001.

Begränsningsregel för fastighetsskatten införs

En begränsningsregel införs i fastighetsskatten. Regeln gäller fr.o.m. den 1 januari 2001. Hushåll med normala inkomster och förmögenheter ska betala högst fem procent av inkomsten i fastighetsskatt för sin permanenta bostad (där man är folkbokförd), inom vissa ramar:

- Begränsningsregeln gäller fastigheter med taxeringsvärden mellan 280 000 kronor och tre miljoner kronor. Om taxeringsvärdet är över tre miljoner gäller nedsättningen på den del som är under tre miljoner. För den del av taxeringsvärdet som är över tre miljoner betalas vanlig fastighetsskatt, 1 procent.

- Hushåll med mycket stora förmögenheter omfattas inte. Om hushållets inkomst överstiger 600 000 kronor om året medges ingen nedsättning.

- Begränsningsregeln kan aldrig leda till lägre fastighetsskatt än 2 800 kronor/år.

Med hushållsinkomst menas den sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsten före skatt och inkomst av kapital. Också en viss del av större förmögenheter räknas in i inkomsten. Hushållsinkomsten räknas gemensamt för dem som sambeskattas vid förmögenhetsbeskattningen.

Förenklad fastighetstaxering införs

Omräkningsförfarandet vid fastighetstaxeringen slopas och istället införs ett system med förenklade fastighetstaxeringar mitt emellan de allmänna fastighetstaxeringarna. Reglerna omfattar småhus, hyreshus och lantbruk. Omräkningen ska slopas successivt.

Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter

Investeringsbidraget för anordnande av bostäder för studenter får kombineras med investeringsbidrag som främjar ekologisk hållbarhet.

Höjda miljöskatter

Energiskatten på el höjs med 1,7 öre per kWh (för norra Sverige 1,5 öre per kWh). För en villa som använder 20 000 kWh el för uppvärmning resulterar höjningen i en ökning på 430 kronor om året (375 kronor i norra Sverige).

Koldioxidskatten höjs med 15 procent. Bensin och diesel samt industrin är undantagna från skattehöjningen. Däremot stiger skatten på bensin och diesel med 15 respektive 10 öre per liter genom att skatten räknas upp i takt med pris- och löneutvecklingen, vilket sker med automatik varje år.

Avfallsskatten höjs från 250 till 288 kronor per ton. Reglerna för svavelskatten ändras. Gränsen för skattefrihet på 0,1 viktprocent svavel sänks till 0,05 viktprocent.

Vägavgiften för tunga lastbilar höjs

Vägavgiften för lastbilar med en vikt på 12 ton eller mer ökar med 14,4 procent i förhållande till 2001 års avgifter.

Sänkt förmånsskatt för miljöbilar

Skatten sänks för den som har en miljöanpassad tjänstebil. För elbilar blir förmånsvärdet 60 procent av värdet för närmast jämförbara konventionell bil. För bilar som drivs av etanol och gas (dock ej gasol) sätts värdet ned till 80 procent. Justeringen får dock högst uppgå till 16 000 kronor för elbilar

och 8 000 kronor för de övriga. Nedsättningarna gäller i tre år för elbilar och i fyra år för övriga.

Sänkt moms på böcker och tidskrifter

Momsen sänks från 25 till 6 procent för böcker, broschyrer, häften, tidningar, tidskrifter, kulturtidskrifter som inte redan är momsbefriade, bilderböcker, rit- och målarböcker för barn, noter och kartor m.m. Sänkningen gäller även material anpassat för synskadade och andra läshandikappade, t.ex. i form av punktskrifter och ljudband.

Vinskatten sänks och införselkvoten ökas

Vinskatten sänktes med 18,8 procent eller cirka fem kronor per liter från den 1 december 2001.

Införselkvoten för alkohol ökas successivt fram till 2004. Från årsskiftet ökar den mängd sprit som en resande får föra in till Sverige från annat EU-land utan att betala skatt till 2 liter. Övrig mängd alkoholdrycker som fritt får föras in från annat EU-land är 6 liter starkvin, 26 liter vin och 32 liter starköl.

Nya självdeklarationer

Alla privatpersoner och dödsbon, alla som driver enskild näringsverksamhet och delägare i handelsbolag (d.v.s. alla "fysiska personer") ska fr.o.m. 2003 använda en förtryckt deklaraionsblankett.

Självdeklarationen för juridiska personer kommer även fortsättningsvis att kallas särskild självdeklaration. Deklarationstidpunkten, den 2 maj, blir densamma för alla deklarationskyldiga.

Fler kontrolluppgifter lämnas automatiskt

Kontrolluppgift ska lämnas vid försäljning av andelar i utländska fondföretag och vid avyttring genom inlösen av delägarätter och fordringsrätter. I stället för fondbolaget ska förvaltaren lämna kontrolluppgift till skattemyndigheten då en person säljer förvaltarregistrerade andelar i värdepappersfonder.

Deklaration av andelsbyten förenklas

Ett förenklat system för beskattning vid andelsbyten införs. Reglerna gäller när en fysisk person gör ett andelsbyte av en marknadsnoterad andel. Med de nya reglerna behöver den skattskyldige inte redovisa andelsbyte i deklaraationen. Vinsten får tas upp när andelarna säljs. Reglerna tillämpas på avyttringar efter den 1 januari 2002. Den skattskyldige kan begära att de nya bestämmelserna ska tillämpas redan vid 2002 års taxering.

Sänkt förseningsavgift

Förseningsavgiften i skattebetalningslagen sänks från 1 000 kr till 500 kr. Förseningsavgiften skall dock i fortsättningen även vara 1 000 kr i fall där den deklaraationsskyldige inte följt ett föreläggande om att deklarerera eller tidigare har låtit bli att lämna deklaraation. Detsamma gäller om förseningen avser en periodisk sammanställning.

Utländska skadeförsäkringsbolag beskattas på samma sätt som svenska företag

Schablonbeskattningen av verksamhet som utländska skadeförsäkringsföretag bedriver från ett fast driftställe i Sverige ersätts med beskattning enligt konventionell metod. Utländska skadeförsäkringsföretag beskattas därmed på samma sätt som svenska företag. Reglerna tillämpas första gången vid 2003 års taxering.

Schablonintäkten för investmentbolag sänks

Schablonintäkten för beskattning av investmentbolag sänks från 2,0 till 1,5 procent.

Momsförenklingar för utländska företagare i Sverige

Utländska företag som har momspliktig omsättning här i landet, men som är etablerade i ett annat land än Sverige får momsförenklingar.

En utländsk företagare behöver i många fall inte längre utse en särskild

skatterepresentant. Från den 1 juli 2002 behöver den utländske företagaren i de flesta fall inte heller vara registrerad till moms i Sverige, hans köpare kan istället redovisa momsen på omsättningen.

Skatteregler för fåmansföretag ändrade

Ändringar införs i de särskilda skatteregler som gäller för vissa andelsägare i fåmansföretag, de s.k. 3:12-regelerna, samt i skattereglerna för underprisöverlåtelse. Motivet till ändringarna är att undvika att skattskyldiga genom olika bolagskonstruktioner omvandlar förvärvsinkomster (arbetsinkomster) till kapitalinkomst som beskattas med lägre skattesats. Ändringarna tillämpas från den 2 februari 2002.

Nedsatta socialavgifter i stödområde

För mindre företag i stödområde a (i huvudsak Norrlands inland och inre Dalarna) sätts socialavgifterna ned med 15 procent i stället för dagens 5 procent. För arbetsgivaravgifter sker nedsättningen på ett avgiftsunderlag om högst 852 000 kronor per år, och den kan alltså högst bli 127 800 kr per år. För egenavgifter kan nedsättningen högst bli 27 000 kronor.

Nya tröskelvärden vid offentlig upphandling

Tröskelvärden vid offentlig upphandling förändras. Om till exempel en kommun upphandlar en konsulttjänst så blir det nya tröskelvärdet 1 741 000 kronor mot 1 756 000 kronor år 2001. Vid upphandling av till exempel varor blir värdet 1 413 000 kronor mot 1 223 000 kronor år 2001.

Utbildningsdepartementet

Pressekreterare Helene Lindstrand (hos Thomas Östros)
Tfn 08-405 18 89

Pressekreterare Agneta Petterson (hos Ingegerd Wärnersson)
Tfn 08-405 18 30

Rekryteringsdelegationen ska stödja rekryteringsarbete i högskolan

I syfte att främja och bredda rekryteringen av studenter till universitet och högskolor har regeringen inrättat Rekryteringsdelegationen.

Delegationen ska under åren 2002 – 2004 pröva ansökningar om statsbidrag till projekt och andra insatser med syfte att bredda rekryteringen och minska den sociala och etniska snedrekryteringen till högskoleutbildning. Bidrag får lämnas till universitet och högskolor samt till andra utbildningsanordnare.

Ny magisterexamen med ämnesbredd

Den 1 november 2001 infördes en magisterexamen med ämnesbredd. Det finns numera två olika magisterexamen, en med ämnesdjup och en med ämnesbredd. Magisterexamen med ämnesbredd uppnås efter kurser om sammanlagt minst 40 poäng av den som tidigare har en examen om minst 120 poäng.

Likabehandling av studenter i högskolan

En ny lag om likabehandling av studenter i högskolan träder i kraft den 1 mars 2002. Lagen ska främja lika rättigheter för studenter och sökande på högskoleområdet samt motverka diskriminering på grund av könstillhörighet, etnisk tillhörighet, sexuell läggning och funktionshinder. Lagen gäller högskoleutbildning som bedrivs vid universitet och högskolor med staten, en kommun eller ett landsting som huvudman samt vid enskilda utbild-

ningsanordnare, som har examenstillstånd.

Studenter omfattas idag inte omfattas av de arbetsrättsliga lagar som förbjuder diskriminering på grund av könstillhörighet, etnisk tillhörighet, sexuell läggning och funktionshinder. Dessa lagar gäller bara för anställda och arbetsökande. Den nya lagen ska gälla högskoleutbildning som bedrivs vid universitet och högskolor med staten, en kommun eller ett landsting som huvudman eller vid enskilda utbildningsanordnare med examenstillstånd.

Universitet och högskolor blir skyldiga att utreda en anmälan om trakasserier och vidta åtgärder. Högskolorna ska vidare årligen upprätta en plan som ska innehålla en översikt över de åtgärder som är nödvändiga för att främja likabehandling och motverka trakasserier.

Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning och Handikappombudsmannen ska utöva tillsyn över lagens efterlevnad. Dessa får också vara ombud och föra talan för diskriminerade studenter gentemot universitet och högskolor.

En högskola får inte utsätta en student för trakasserier eller repressalier på grund av att han eller hon har anmält en högskola för diskriminering eller på annat sätt medverkat i en utredning om diskriminering.

Staten, en kommun eller ett landsting som är huvudman för en högskola och en enskild utbildningsanordnare med examenstillstånd är skyldig att betala skadestånd för den kränkning som en student eller en sökande har blivit utsatt för genom att högskolan har brutit mot vissa av lagens regler.

Räntan på studielån sänks till 3,0 procent

Den ränta som skall betalas på studielån under år 2002 skall vara 3,0 procent. För år 2000 var räntan 3,2 procent och för år 2001 var den 3,1 procent. Räntan betalas på sådana lån som har tagits efter år 1988.

Utbildning för asylsökande barn

En ny förordning om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn gäller från den 1 januari. Förordningen innebär att asylsökande barn har rätt att få utbildning inom det offentliga skolväsendet på i

huvudsak samma villkor som gäller för barn som är bosatta i Sverige. Det samma gäller förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.

Bestämmelserna gäller även barn som har beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd i en s.k. massflyktsituation och andra barn, som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och fått rätt att vistas här medan ansökan prövas.

Barnen ska kunna tas emot i skolan så snart det är lämpligt med hänsyn till deras personliga förhållanden. Det bör dock ske senast en månad efter ankomsten till Sverige. Den kommun där barnet vistas svarar för att utbildningen kommer till stånd.

Nationellt centrum för flexibelt lärande (CFL)

Statens skolor för vuxna (SSV) byter namn till Nationellt centrum för flexibelt lärande (CFL) och får samtidigt nya uppgifter genom att folkbildningsfunktionen inom Distansutbildningsmyndigheten församman med CFL.

Statsbidrag till maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg

Ett statsbidrag införs till kommuner som tillämpar en viss högsta avgift (maxtaxa) i förskoleverksamhet (förskola och familjedaghem) och skolbarnsomsorg (fritidshem och familjedaghem). Maxtaxan innebär att avgiften per månad i förskoleverksamheten får vara högst tre, två respektive en procent av hushållets avgiftsgrundande inkomst per månad för det första (yngsta), andra (näst yngsta) respektive tredje barnet i hushållet. Avgiften får dock inte överstiga 1 140 kronor, 760 kronor respektive 380 kronor i månaden.

I skolbarnsomsorgen får avgiften per månad vara högst två, en respektive en procent av hushållets avgiftsgrundande inkomst per månad för det första, andra respektive tredje barnet i hushållet. Avgiften får dock inte överstiga 760 kronor för det första barnet och 380 kronor för det andra respektive tredje barnet.

En kommun som tillämpar maxtaxa och har rätt till statsbidrag för det, kan också få statsbidrag till kostnader för kvalitetssäkrande åtgärder inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Detta statsbidrag får kommunen under förutsättning att det används till personalförstärkningar inom förs-

koleverksamheten och skolbarnsomsorgen. Det kan också användas till kompetenshöjande åtgärder för förskollärare, fritidspedagoger och barnskötare som arbetar inom verksamheterna.

Statsbidragsförordningarna trädde i kraft den 1 juli 2001 och tillämpas första gången i fråga om statsbidrag för bidragsåret 2002.

Kvalificerad yrkesutbildning

Försöksverksamheten med viss kvalificerad yrkesutbildning övergår i reguljär verksamhet. Utbildningen ska bland annat ge sådana fördjupade teoretiska och praktiska kunskaper som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra kvalificerade uppgifter i ett modernt organiserat arbetsliv.

Jordbruksdepartementet

Pressekreterare Zoran Alagic (hos Margareta Winberg)

Tfn 08-405 11 88

Pressekreterare Fredrik Vinthagen (hos Margareta Winberg)

Tfn 08-405 22 13

Inga viktigare lagar eller förordningar har tillkommit inom Jordbruksdepartementets sakområden.

Kulturdepartementet

Pressekreterare Hans Ånell (hos Marita Ulvskog)
Tfn 08-405 35 43

Upplösning av stiftelser i vissa fall

En ny tidsbegränsad lag skall göra det möjligt för en stiftelse att efter tillstånd av Kammarkollegiet överföra stiftelsens rättigheter och skyldigheter till ett registrerat trossamfund eller till en registrerad organisatorisk del av ett sådant samfund.

Lagen (2001 : 845) om upplösning av stiftelser i vissa fall träder i kraft den 1 januari 2002 och tillämpas på ansökningar som kommit in till Kammarkollegiet före den 31 december 2003.

Särskilt distributionsstöd

Från och med den 1 januari 2002 införs möjlighet för företag som ger ut dagstidningar att få ett särskilt distributionsstöd. Stöd kan lämnas för utdelning av dagstidningar på lördagar i gles- och landsbygdsområden. Presstödsnämnden bestämmer storleken på stödet – inom vissa angivna beloppsgränser – med hänsyn till kostnaden för distribution i området.

Inkomstgarantier för konstnärer

Beslutanderätten ifråga om inkomstgarantier för konstnärer överfördes den 1 december 2001 från regeringen till Konstnärsnämnden och styrelsen för Sveriges författarfond på deras respektive ansvarsområden. Beslut om att inte på nytt utse en innehavare av inkomstgaranti skall kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Höjd TV-avgift

TV-avgiften höjs med 72 kr till 1 740 kr per år från den 1 januari 2002.

Miljödepartementet

Pressekreterare Anette Törnqvist (hos Kjell Larsson)
Tfn 08-405 20 27

Myndigheternas ansvar för miljömålen

Regeringen utser de myndigheter som skall ha ansvar för samordning, uppföljning och rapportering av de svenska miljökvalitetsmålen. Ansvaret för miljömålen skrivs in i de olika myndigheternas instruktioner.

Detta gäller Naturvårdsverket (miljökvalitetsmålen *Begränsad klimatpåverkan*, *Frisk luft*, *Bara naturlig försurning*, *Skyddande ozonskikt*, *Ingen övergödning*, *Levande sjöar och vattendrag*, *Hav i balans samt levande kust och skärgård*, *Myllrande våtmarker* och *Storslagen fjällmiljö*), Boverket (miljökvalitetsmålet *God bebyggd miljö* samt övergripande miljömålsfrågor som avser fysisk planering, byggnader och hushållning med mark och vatten), Kemikalieinspektionen (miljökvalitetsmålet *Giftfri miljö*), Statens strålskyddsinstitut (miljökvalitetsmålet *Säker strålmiljö*), Sveriges geologiska undersökning (miljökvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*), Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna (miljökvalitetsmålet *Levande skogar*), Jordbruksverket (miljökvalitetsmålet *Ett rikt odlingslandskap*), Socialstyrelsen (hälsofrågor inom samtliga miljökvalitetsmål) och Riksantikvarieämbetet (övergripande miljömålsfrågor som avser kulturmiljön inom samtliga miljökvalitetsmål).

Nya råd inom Naturvårdsverket och en ny instruktion

Inom Naturvårdsverket inrättas tre nya råd.

Miljömålsrådet skall vara ett organ för samråd och samverkan i arbetet med att uppnå de svenska miljökvalitetsmålen. Rådet skall göra en samlad uppföljning och bedömning av miljösituationen i förhållande till miljökvalitetsmålen och varje år lämna en rapport till regeringen.

Rådet för rovdjursfrågor skall vara ett rådgivande samrådsorgan och bistå Naturvårdsverket i genomförandet av rovdjurspolitiken.

Rådet för investeringsstöd skall fullgöra verkets uppgifter i fråga om bidrag till

lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället.

I samband med de beskrivna ändringarna avseende miljömålen och de nya räden inom Naturvårdsverket har regeringen gjort en översyn av verkets instruktion, framför allt i fråga om vilka uppgifter som verket skall ha. En ny förordning med instruktion för Naturvårdsverket ersätter den tidigare instruktionen. Utöver de nämnda ändringarna får Naturvårdsverket ansvar för bl.a. friluftsförfrågor.

Ny avfallsförordning

En ny avfallsförordning (2001:1063) ersätter renhållningsförordningen (1998:902) och förordningen (1996:971) om farligt avfall. Med ändringarna genomförs eu:s nya avfallskatalog, som är en sammanslagning av den tidigare Europeiska avfallskatalogen och listan över farligt avfall. Avfallskatalogen har tidigare återfunnits i en bilaga till renhållningsförordningen. Listan över vilka avfallslag som skall anses som farligt avfall har tidigare återfunnits i en bilaga till förordningen om farligt avfall. I fortsättningen kommer den gemensamma avfallskatalogen att finnas i en bilaga till den nya avfallsförordningen.

Med de ändringar som träder i kraft den 1 januari 2002 avskaffas också viss dubbelreglering. Tidigare har transporter av avfall samt mellanlagring, återvinning och bortskaffande av avfall tillståndsprövats enligt såväl renhållningsförordningen och förordningen om farligt avfall som förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Frågor om tillstånd för mellanlagring, återvinning och bortskaffande av avfall skall fortsättningsvis ske enbart enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bestämmelser om transport av avfall kommer i fortsättningen att finnas i den nya avfallsförordningen. Tillsynsreglerna samlas i förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken.

För myndigheter och verksamhetsutövare innebär sammanslagningen av reglerna till en ny avfallsförordning lättnader och förenklingar i tillämpningen av avfallsreglerna. Till följd av ändringar i eu:s avfallskatalog sker dock ändringar för vissa verksamheter i fråga om tillstånds- eller anmälningsplikt. De akuta problem som detta skulle kunna medföra löses med övergångsbestämmelser.

Nya avgasregler

En ny lag (2001:1080) om motorfordons avgasrening och motorbränslen ersätter bilavgaslagen (1986:1386) och de bestämmelser i miljöbalken som avser motorbränslen. I samband med den nya lagen införs också en ny förordning (2001:1085) om motorfordons avgasrening. Förutom grundläggande bestämmelser om krav på motorfordons avgasrening innehåller den nya lagen regler om förfarandet för att typgodkänna bilar och om miljöklassningen av bilar. Det tidigare miljöklasssystemet med tre klasser ersätts med miljöklasser vars beteckningar utgår från det år som avgaskraven skall tillämpas vid nya typgodkännanden inom eu, med möjlighet att införa ytterligare miljöklasser. Miljöklassindelningen skall beslutas i samband med att fordonen registreras.

Den nya lagen innehåller också bestämmelser om vilket ansvar fordonens tillverkare och ägare har för att fordonet är och bibehålls i godkänt skick.

Det svenska tillverkaransvaret för lätta bilar ersätts med ett eu-gemensamt tillverkaransvar. För tunga bilar kommer det svenska tillverkaransvaret att finnas kvar i avvaktan på att ett sådant ansvar införs i övriga eu.

I Sverige har bilägare rätt att inom fem år eller 8 000 körda mil få fel på avgassystemet avhjälpt gratis. Den rättigheten avskaffas för tunga bilar, men kommer att finnas kvar för lätta bilar.

Bestämmelserna i miljöbalken om motorbränslens indelning i miljöklasser och om förbud mot saluförande av bränslen som inte uppfyller baskraven inom eu överförs till den nya lagen.

Nya regler om buller

En ny förordning (2001:1084) om buller från viss utomhusutrustning träder i kraft den 1 januari 2002. Med förordningen genomförs eg:s direktiv 2000 /14 /eg om buller i miljön från utrustning som är avsedd att användas utomhus. Med de nya bestämmelserna ställs krav i fråga om buller från vissa maskiner och annan utrustning, bl.a. gräsklippare, vägbeläggningsmaskiner, pistmaskiner, sophämtningsfordon och behållare för återvinningsglas. Vissa krav i fråga om ljudeffektnivå måste uppfyllas för att utrustningen skall få släppas ut på marknaden eller tas i bruk. Utrustningen måste också vara märkt med uppgift om den ljudeffektnivå som garanteras. Bullerkraven in-

förs i två steg, det första i januari 2002 och det andra i januari 2006. Det första steget innebär i princip inga skärpningar jämfört med vad som gällt tidigare. Det andra steget kommer att innebära skärpningar.

Näringsdepartementet

Pressekreterare Eva Rosengren (hos Björn Rosengren)
Tfn 08-405 3763

Pressekreterare Camila Buzaglo (hos Mona Sahlin)
Tfn 08-405 36 02

Pressekreterare Lovisa Lantz (hos Ulrica Messing)
Tfn 08-405 36 31

Lag om grundläggande kassaservice

Det statliga ansvaret för den grundläggande kassaservicen regleras idag i postlagen (1993:1684). Ansvaret för den grundläggande kassaservicen kommer nu att regleras i en särskild lag.

Det skall även i fortsättningen finnas en kassaservice i hela landet som innebär att alla har möjlighet att verkställa och ta emot betalningar till enhetliga priser. Denna kassaservice skall tillhandahållas genom det statligt ägda bolag som också har till uppgift att genomföra röstmottagning enligt vallagen (1997:157). Det i vallagen utpekade bolaget är Posten ab (publ).

Energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör

Den 1 januari träder i kraft en ny lag och förordning som syftar till att genomföra ett eg-direktiv (2000 /55 /eg) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör. Enligt bestämmelserna får förkopplingsdon till lysrörsbelysning släppas ut på marknaden endast om de uppfyller vissa krav beträffande maximalt tillförd effekt. Under en övergångsperiod fram till den 21 maj 2002 är det dock tillåtet att släppa ut förkopplingsdon på marknaden även om de inte uppfyller kraven.

Ändring i lagen om undersökning av olyckor

En bestämmelse införs om att en undersökning enligt lagen skall sättas igång när ett utländskt eller ro-ro-passagerarfartyg eller höghastighetspassagerar-

fartyg i reguljär trafik är inblandat i sjöolycka eller ett tillbud och detta sker inom Sveriges sjöterritorium, eller detta sker på andra vatten och fartyget besökte Sverige senast. Den myndighet som gör en sådan utredning skall vara ansvarig för bl.a. undersökningen till dess att man med berörda utländska myndigheter gemensamt enats om vilken stat som skall ha ansvar för undersökningen.

Ändring i fartygssäkerhetslagen och lagen om åtgärder mot förorening från fartyg

Ändringarna i lagarna syftar till att förbättra fartygssäkerheten, bl.a. genom att det i fartygssäkerhetslagen införs bestämmelser om inledande kontroller, inledande besiktningar och regelbundna besiktningar av såväl svenska som utländska ro-ro-passagerarfartyg och höghastighetspassagerarfartyg, vilka används eller skall användas i reguljär trafik. Sjöfartsverket ges möjlighet att hindra att ett rederi använder ett sådant fartyg i reguljär trafik om vissa krav för användningen inte är uppfyllda.

I denna lag införs vidare bestämmelser om att ett fartyg som saknar dokument eller certifikat angående godkänd säkerhetsorganisation skall förbjudas att gå från hamn. I båda lagarna införs bestämmelser om att ett fartyg skall förbjudas att anlöpa svensk hamn bl.a. om ett fartyg tillåtits att gå till ett reparationsvarv men lämnar hamnen och fortsätter resan utan att anlöpa reparationsvarvet. Ett reseförbud från en hamn skall gälla tills rättelse har skett och betalning har erlagts för kostnader för tillsyns-förrättning. Genom lagstiftningen införlivas vissa artiklar i direktivet och ändringsdirektivet om hamnstatskontroll och värdstatsdirektivet

Åtgärder för att förhindra förorening från fartyg

Den 1 februari 2002 träder nya bestämmelser i kraft som syftar till att minska föroreningen från fartyg. Bestämmelserna återfinns främst i lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

Det kommer att bli möjligt att ställa personer som gör sig skyldiga till olagliga utsläpp i Sveriges ekonomiska zon till svars vid svensk domstol, även om utsläppet har skett från ett utländskt fartyg. Husrannsakan möjlig-

görs ombord på utländska fartyg och även i övrigt anpassas bestämmelserna om användande av tvångsmedel mot utländska fartyg till de internationella konventioner som gäller på området.

Kustbevakningen kommer att kunna inleda och bedriva förundersökning rörande olagliga utsläpp. Bestämmelserna om befälhavarens ansvar för olagliga utsläpp skärps. Vidare föreskrivs att den som haft ett väsentligt inflytande över fartygets drift jämföras med en redare vid prövningen av det straffrättsliga ansvaret för vissa överträdelser.

Vattenföroreningsavgiften är en administrativ sanktionsavgift som kan tas ut av redaren eller ägaren om det förekommer ett otillåtet utsläpp från ett fartyg. Genom de nya bestämmelser förenklas ansvarfördelningen. Vattenföroreningsavgiften höjs kraftigt för de vanligaste förekommande utsläppen.

Enligt den s.k. Östersjöstrategin är det obligatoriskt för fartyg som anlöper hamn att lämna allt sitt avfall till en mottagningsanordning. Nu införs särskilda bestämmelser om straffansvar och tillsyn för att tillförsäkra att den obligatoriska avfallsavlämnningen efterlevs.

Veckopendlingsstöd och aktivitetsstöd

Pendlingsstöd för veckopendling införs den 1 januari 2002 för arbetslösa i ett yrke där arbetslösheten i yrket är hög på hemorten, och den arbetslöse får arbete i en region med arbetskraftsbrist i yrket.

Lägsta beloppet för aktivitetsstöd höjs den 1 januari till 183 kronor per dag.

Friår

Under 2002 - 2004 införs möjlighet till friår för arbetstagare som arbetar i tolv kommuner i landet. Den som har en anställning skall efter överenskommelse med sin arbetsgivare kunna ta ledigt under upp till ett år om en arbetslös person anställs om vikarie för den friårsledige. Den friårsledige får ersättning motsvarande 85 procent av vad han eller hon skulle ha fått i arbetslöshetsersättning. Anvisning till friåret görs av länsarbetsnämnden.